

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені Івана Карпенка-Карого
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

24 березня 2023 р.

Київ 2023

УДК 130.2:7.072.2:378(082)

Редакційна колегія: **Бенюк Богдан Михайлович** – професор, народний артист України; **Бойко Людмила Павлівна** – кандидатка педагогічних наук, професорка; **Годованюк Тетяна Леонідівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Зузяк Тетяна Петрівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Кириленко Катерина Михайлівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Коломієць Алла Миколаївна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Котляренко Світлана Василівна** – кандидатка філологічних наук, доцентка, редакторка; **Кундеревич Олена Вікторівна** – кандидатка філософських наук, доцентка; **Мартинюк Михайло Тадейович** – доктор педагогічних наук, професор, Дійсний член Національної академії педагогічних наук України; **Соловей Віктор Володимирович** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Терешко Інна Григорівна** – кандидатка педагогічних наук, доцентка.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 11 від 27 березня 2023 р.)*

*II Всеукраїнську наукову конференцію «Філософія культурно-мистецької освіти»
зареєстровано Міністерством освіти і науки України відповідно до листа
Інституту модернізації змісту освіти № 21/08-53 від 19.01.2023 р.*

Філософія культурно-мистецької освіти : матеріали II Всеукр. наук. конф., м. Київ, 24 бер. 2023 р. Київ, 2023. 228 с.

ISBN 978-966-602-366-0

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність поданого тексту, за правильне цитування джерел та посилання на них, а також за інші відомості, що містяться в тезах.

Роботи авторів, які не мають наукового ступеня (вченого звання), узгоджені та затверджені науковими керівниками.

Тези репрезентують погляди авторів тексту, які можуть не збігатися із позицією упорядників та редакторів.

© КНУКіМ, 2023

*З вірою у Перемогу України в російсько-українській війні
та вдячністю всім, хто стоїть на сторожі української
ідентичності та боронить Українську Державу!*

ЗМІСТ

Антонівська М. О.	Процес дистанційного навчання у ЗВО України в умовах повномасштабної російсько-української війни: виклики та перспективи розвитку	11
Ареф'єва А. Ю.	Ретроархаїзучі синтєзи в сценографії	14
Ареф'єва Є. Ю.	Хорове виконавство: екосистемний підхід	18
Бенюк Б.-Г. Б.	Світоглядотворча місія театрального мистецтва	22
Бенюк О. Б.	Культура якості освіти в час глобальних викликів: досвід України	24
Бенюк П. П.	Творчо-організаційна специфіка театрального менеджменту	28
Биркович Т. І.	Мистецька освіта в умовах інклюзії	31
Бойко Л. П.	Підготовка компетентних спеціалістів як пріоритет вищої освіти	34
Бондарець Н. Л., Носенко О. В.	Застосування викладачем програмно-апаратного комплексу для здійснення дистанційного навчального процесу в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану	37
Бровенко Т. В.	Реалізація цілей стратегії розвитку вищої освіти в Україні	40

Бугайчук І. О.	Опанування здобувачами освіти за спеціальністю 029 технологій паблік рілейшнз та вивчення досвіду їх застосування в бібліотечній установі (на прикладі діяльності Одеської національної наукової бібліотеки)	45
Ворожейкін Є. П.	Використання сервісу «Discord» у сфері вищої освіти: можливості та обмеження	49
Гардабхадзе І. А.	Стратегія подолання «цифрового розриву» компетенцій фешн-дизайнерів в умовах трансформації індустрії моди	52
Гололобов С. М.	Державна політика у сфері культури в контексті культурно-мистецької освіти	56
Губернатор О. І.	Особливості естетичної ілюзії в імерсивних культурних практиках (за В. Вольфом)	60
Гудзенко О. Г.	Сучасні технології навчання в контексті гуманітаризації вищої освіти	62
Гусак В. А.	Специфіка жанру хорової композиції «Купальська II» з фольк-опери «Ятранські ігри» І. Шамо	65
Добровольська Р. О., Газінська О. В.	Історичний аспект розвитку музичної терапії у Великобританії та США	69

Донченко Н. П.	Професійна діяльність режисера: змістовність структури фахової кваліфікації	74
Іванчук А. В.	Аспекти інформаційної грамотності студентів	77
Калюжна Н. М.	Відкрита наука та підготовка бібліотечно-інформаційних фахівців: співіснування двох світів	80
Каранда М. В., Білогура О. М.	Специфіка роботи з драматичними текстами сучасної української літератури та театро-, кінознавчим тезаурусом під час професійної підготовки культурологів	84
Карпіцький М. М.	Психологічні аспекти роботи зі студентами під час війни	87
Кириленко В. А.	Формування національної ідентичності як складової змісту освіти	91
Кириленко К. М.	Педагогічна технологія «Комунікативна платформа» та її апробація в закладі вищої освіти	95
Колеко М. М.	Формування української ідентичності в студентів спеціальності 029 у процесі знайомства з книжковими пам'ятками України	99
Коломієць Д. І., Бабчук Ю. М.	Вплив мистецтва на інтелектуальний розвиток учнів	104
Коник Д. С.	Тренінг з майстерності актора: сучасні вимоги та підходи	107

Конюкова І. Я., Сидоровська Є. А.	Сучасні мережеві комунікації як універсальний соціокультурний механізм	111
Король А. М.	Специфіка викладання навчальної дисципліни «Мистецтво фотографії» у закладах вищої освіти за спеціальністю 022 «Дизайн»	114
Кундеревич О. В.	Комунікація із соціумом, навчання та відновлення життєстійкості студентів в умовах війни	117
Легенький Ю. Г.	Спеціальність 022 – дизайн як полісистемний синтез культурних практик	120
Люльченко В. Г., Саранюк Д. О.	Теоретичні засади формування технічної компетентності в майбутнього учителя трудового навчання та технології	125
Мірзоян К. О.	Основні проблеми музичної освіти в контексті онлайн-навчання	128
Москвічова Ю. О., Фрицюк В. М.	Особистісно-орієнтований підхід у підготовці майбутніх педагогів-музикантів	132
Музика О. Я.	Декоративний живопис як чинник розвитку асоціативно- образного мислення в майбутніх педагогів-художників	134
Нищук Є. М.	Інновації у викладанні акторської майстерності в сценічних просторах моновистави: із досвіду власної інтроспекції	139

Павленко О. В.	Проектна технологія як інноваційний інструмент мотивації навчання учня-піаніста в дитячій музичній школі	142
Панасюк Т. Ю.	Проблеми модернізації української музичної педагогіки	147
Пічкур М. О.	Культурологічний підхід до образотворчої підготовки здобувачів вищої мистецької освіти	151
Плецан Х. В.	Інноватизація дизайн-мислення у процесі підготовки майбутніх фахівців креативних індустрій	155
Побірченко О. М.	Розвиток креативності майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі вивчення курсу «Сучасні мистецькі практики»	161
Подгорінова А. Ю.	Вільний рух як засіб творчого самовираження майбутнього вчителя хореографії	164
Росул Т. І.	Формування навичок дослідницької роботи здобувачів музичної фахової передвищої освіти	167
Савенко О. В.	Бренд країни як м'яка сила міжкультурної комунікації	171
Семенчук В. В.	Особливості використання сугестивної технології в процесі підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва	174

Смаліус Ю. П.	Питання психологічної підготовки у навчанні фахівців музичної індустрії, а також кіно і телебачення	178
Соловей В. В.	Реалізація міжпредметних інтеграційних зв'язків з історії та технологій (трудового навчання) з метою формування цілісної системи знань в учнів закладів середньої освіти	181
Сусло Л. В., Бондарчук К. В.	Впровадження кейс-технологій для формування ключових компетентностей в учнів під час уроків технологій у закладах загальної середньої освіти	185
Сухецька О. В.	Ефективні методи розвитку хорового колективу в контексті віртуального музикування	189
Тарасюк Л. М.	Форсований спів без опори дихання та його наслідки	192
Тимошик М. С.	Проект Українського католицького університету в Римі як спроба відмосковлення національної гуманітаристики	195
Ткач А. А.	Традиційна манера співу під час фахової підготовки студентів-фольклористів	199
Тюска В. Б., Казначесва Л. М.	Нові підходи навчання здобувачів культурологічної освіти	202
Чумак Є. С.	Сучасні медіапрактики в роботі українських бібліотек з молоддю	205

Шимкова І. В., Цвілик С. Д.	Використання комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання у STEAM-проектуванні інтер'єрної ляльки в закладах вищої освіти	209
Шум О. В.	Формальна та неформальна іншомовна підготовка студентів мистецьких спеціальностей в умовах війни	213
Якимчук О. М.	Дитяча хореографічна освіта м. Вінниця: соціо-просвітницький вимір	216
Ярошенко Т. О., Сербін О. О.	Управління даними: виклики часу і потреби ринку праці. Чи готова бібліотечна освіта? (На прикладі i-Schools США)	219

Цифровий паспорт на основі технології блокчейн дає можливість прозоро відображати склад сировини протягом декількох циклів експлуатації фешн-виробу [2].

Список використаних джерел:

1. Гардабхадзе І. А. Цифрові компетенції у формуванні дизайнерів нового покоління. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2018. № 5. С. 25–33.
2. Centobelli P., Abbate S., Nadeem S. P., Garza-Reyes J. A. Slowing the fast fashion industry: An all-round perspective. *Current Opinion in Green and Sustainable Chemistry*. 2022. Vol. 38. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2452223622000967?via%3Dihub> (дата звернення: 10.02.2023).
3. EU strategy for sustainable textiles. Brussels, 30.3.2022 COM (2022) 141 final. URL: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9d2e47d1-b0f3-11ec-83e1-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (дата звернення: 10.02.2023).
4. McQuillan H. Digital 3D design as a tool for augmenting zero-waste fashion design practice. *International Journal of Fashion Design, Technology and Education*. 2020. Vol. 13:1. P. 89–100.
5. Niinimäki K. Sustainable Fashion in a Circular Economy. *Sustainable Fashion in a Circular Economy*. Finland : Aalto ARTS Books, 2018. P. 96–127.
6. Shirvanimoghaddam K., Motamed B., Ramakrishna S., Naebe M. Death by waste: Fashion and textile circular economy case. *Science of the Total Environment*. 2020. Vol. 718. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0048969720308275?via%3Dihub> (дата звернення: 10.02.2023).

**Гололобов
Сергій Миколайович**

кандидат наук з державного управління,
доцент за наказом
кафедри івент-менеджменту
та соціальних комунікацій,
Відокремлений підрозділ «Миколаївська
філія Київського національного університету
культури і мистецтв»
ORCID: 0000-0002-6283-003X

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ КУЛЬТУРИ В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

У Законі України «Про культуру» [1] держава визнає культуру національним надбанням та духовно-моральною основою розвитку сучасного громадянського суспільства в Україні. Однією із багатьох складових ар-

хіскладного явища культури є освіта, у зв'язку із цим, вищенаведене положення вимагає також державного та суспільного визнання цінності самої системи професійної освіти у сфері культури та мистецтва, як механізму збереження, трансляції та популяризації української культури, тобто наявності комплексної державної політики, що забезпечує, відповідно до виликів часу, збереження кращих традицій вітчизняної професійної школи підготовки висококваліфікованих кадрів та інноваційний розвиток освітньої системи закладів вищої освіти культури і мистецтв.

Завдання розвитку сфери культури, відповідно до Закону України «Про культуру» [1] поєднується з необхідністю вдосконалення професіоналізму фахівців, які розробляють та здійснюють проекти та програми в соціокультурній сфері. Від них вимагається вміння бачити проблеми культури в контексті сучасності та специфіки України як багатонаціональної держави, володіння навичками пошуку рішень та засобів, ефективних саме в регіональних умовах, що відповідають конкретній ситуації регіону, галузі та культурно-дозвільної установи.

Сучасна якість освіти вбачається у відповідності освіти (отриманої та одержуваної) потребам та інтересам особистості, суспільства та держави. З погляду держави як засновника, якість вищої освіти означає те, щоб якомога більша кількість студентів завершила навчання за тематичними програмами у встановлені терміни з найменшими матеріальними витратами. У розумінні роботодавців, якість вищої освіти — це знання, вміння та особистісні якості, сформовані в майбутніх фахівців за період навчання. З погляду здобувачів вищої освіти, якість відображає внесок отриманої вищої освіти в їх індивідуальний розвиток та професійну підготовку, щоб вони мали змогу посісти гідне місце в сучасному суспільстві. Таким чином, інтегральний суспільний вимір якості освіти кваліфікованих фахівців — це сукупність особистісних якостей, духовно-моральних цінностей та орієнтирів, загальнокультурних та професійних компетенцій випускників із вищою освітою для успішної професійної кар'єри в соціумі.

Сучасна освітня політика у сфері якості вищої професійної освіти характеризується тенденцією збільшення кількості її суб'єктів [2]. Це роботодавці та професійні спільноти, які сьогодні істотно впливають на освітню політику та оцінку якості вищої освіти.

Здебільшого суб'єкти освітньої політики сходяться на тому, що чим більш виражена практична спрямованість вищої освіти, тим більше виражені вимоги різних суб'єктів освітньої політики до її якості [3]. Однак практична спрямованість компетенцій роботодавцями та представника-

ми вищої школи не завжди розуміється однаково. Якщо вища освіта орієнтована на компетенції у сфері художньо-творчих технологій, то в переліку вимог роботодавців до молодих спеціалістів залишаються на першому місці компетенції, орієнтовані на особистісно-мотиваційні характеристики.

Отже, випереджальна стратегія підготовки висококваліфікованого спеціаліста в закладах вищої освіти, співвідносна з визначенням якості освіти, має бути орієнтована не лише на загальнокультурні та професійні компетенції, але й на формування особистісно-мотиваційних компетенцій фахівців галузі культури, зокрема фахівців з напряму соціокультурної діяльності.

Актуальним засобом для закладів вищої освіти в галузі освітньої діяльності, спрямованої на забезпечення якості підготовки фахівців соціокультурної діяльності може постати проектно-орієнтована політика, адже в проектних технологіях соціокультурної діяльності тісно пов'язані культура, економіка, бізнес та соціальна політика — провідні типи соціально-культурної, творчої та ділової активності відповідного регіону.

Для закладів вищої освіти перевагами є забезпечення практико-орієнтованого навчання за профілями соціокультурної діяльності та повноцінна реалізація навчального плану. Саме проектно-орієнтована політика у формуванні компетенцій фахівця соціокультурної діяльності забезпечує перехід кількісних змін (засвоєного матеріалу) в якісні зміни, що зачіпають сутність особистості, її професійну та творчу спрямованість. Проектно-орієнтована підготовка спеціалістів соціокультурної діяльності об'єктивно виступає відповідною екстраординарною умовою реалізації необхідного змісту навчальних планів. Для роботодавця такий підхід — це можливість професійно-громадської експертизи підготовки кадрів, залучення інноваційних технологій, підвищення якості послуг, що надаються установою в соціокультурній сфері, і як результат — конкурентоспроможність закладу культури. Для випускника це — етап професійної адаптації та перший крок у влаштуванні професійної кар'єри. Для всіх — забезпечення якості освіти та культурного середовища регіону [4].

Партнерство закладів вищої освіти з роботодавцями на основі проектних технологій соціокультурної діяльності — це добровільні та засновані на співпраці взаємини; це модель, заснована на стратегічному об'єднанні можливостей, що містять матеріальні, фінансові та трудові ресурси, а проектна діяльність як механізм реалізації соціально-економічного партнерства «роботодавець-випускник-заклад вищої освіти» дає можливість залучати альтернативні ресурси, підтримувати партнерство з державни-

ми структурами та організаціями, провідними фахівцями, громадськістю, сприяє усуненню розриву між абстрактним сприйняттям культури та практичним втіленням її форм, механізмів у навчально-творчій, науково-творчій діяльності, а також розвиває ресурсну та інвестиційну привабливість закладів вищої освіти [5]. Більше того, соціокультурна технологія проєктної діяльності — це завжди процес професійної співпраці наукових та творчих шкіл закладів вищої освіти, що забезпечує інтеграцію науки, освіти та творчості для реалізації великих програм та проєктів освітнього, культурного, соціального і творчого характеру.

Одним із найважливіших аспектів у вибудовуванні сучасної освітньої стратегії розвитку закладів вищої освіти творчого спрямування є їх функціонування не лише як культурно-просвітницьких центрів у регіонах країни, але й багаторівневих освітніх комплексів, у структурі яких реалізуються послідовні освітні програми, програми перепідготовки та підвищення кваліфікації. У системі багаторівневої підготовки фахівців соціокультурної діяльності послідовність в освітніх програмах середньої професійної освіти та вищої освіти, як факт, відсутня. Таким чином, вертикаль багаторівневої підготовки кадрів за напрямом «соціокультурна діяльність» не вибудовується, і відповідна якість безперервної підготовки кадрів фахівців соціокультурної діяльності нині належним чином не забезпечується, оскільки порушується ключовий принцип підготовки — послідовність.

Здійснення освітньої політики на основі принципу послідовності основних освітніх програм середньої професійної та вищої освіти дасть змогу забезпечити узгодження академічних знань та практичних умінь на кожному освітньому рівні, вирішити задачу розвитку варіативності освітніх програм, і зрештою забезпечити державну політику створення багаторівневих освітніх комплексів галузі культури.

З метою вирішення завдань з підготовки відповідних кадрів та підвищення якості освіти з напрямку «соціокультурна діяльність», в якості практичної пропозиції за доцільне при Міністерстві культури та інформаційної політики України створити тематичний координуючий орган — Раду з освіти у сфері соціокультурної діяльності, до складу якої мають увійти ректори провідних закладів культурно-мистецької вищої освіти, діячі культури та мистецтв, представники творчих спілок, об'єднань і роботодавці.

Список використаних джерел:

1. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (дата звернення: 05.02.2023).

2. Alam A., Mohanty A., Alam S. Anthropology of Education: Discourses and Dilemmas in Analysis of Educational Patterns and Cultural Configurations towards Pursuit of Quality Education. *Palarch's Journal of Archaeology of Egypt / Egyptology*. 2020. № 17 (9). P. 7893–7924.
3. Gaio A., Joffe A., Hernández-Acosta J., Dragičević Šešić M. Decolonising the cultural policy and management curriculum-reflections from practice. *Cultural Trends*. 2023. № 1. P. 1–18.
4. Whittaker J., Montgomery B. Advancing a cultural change agenda in higher education: issues and values related to reimagining academic leadership. *Discover Sustainability*. 2022. № 3 (1). P. 10–17.
5. Zapp M. International organizations, educational development, and conflict: A (world) cultural perspective. *Prospects*. 2019. Vol. 47. P. 321–337.

Губернатор
Олена Ігорівна

здобувачка,
Київський національний університет
культури і мистецтв

ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОЇ ІЛЮЗІЇ В ІМЕРСИВНИХ КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИКАХ (ЗА В. ВОЛЬФОМ)

До виникнення поняття «віртуальна реальність» ілюзорний простір як засіб створення імерсивного середовища був відомий протягом тисячоліть. Прагнення створити віртуальне середовище було зумовлено передусім потребою в особливих умовах для поклоніння та інших духовних запитих. Прикладами перших імерсивних середовищ є печера Ласко, Вілла Містерій, гроти Дуньхуан та ін. Ілюзія виникає, коли людина спостерігає за об'єктами і зрештою формує неправильне судження і сприйняття у відносно закритому середовищі.

Більшість людей здатні виконувати одночасно обмежену кількість видів діяльності. Як наслідок, занадто зосереджуючись на одному об'єкті, індивід несвідомо забуває про інші, такі як час і простір, оскільки мозок і нервова система не в змозі обробити їх усі [2, 169–171]. Так і виникає ілюзія — потужний інструмент, що робить імерсивне середовище культурних практик більш аутентичним. Це надає відвідувачу/глядачу відчуття того, що він перебуває в іншому місці і сприяє набуттю нового досвіду сприйняття абсолютно іншого простору або світу [4, 119]. Класичною функцією ілюзії є «грайливе й свідоме підпорядкування видимості естетичній насолоді від ілюзії» [5, 13]. Крім того, посилення сугестивних ефектів зображення